

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — poverjeništvo Ljubljana
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1 Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism
ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Član pov. UJU
plača list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112

SPOMENICA

z ozirom na kritiko pri prvem zasedanju
banskega sveta o učiteljstvu.

Na prvi seji banskega sveta Dravske banovine so bili med debato o prosveti iznešeni tako težki, krivični, pavšalni in deloma tendenciozni očitki na breme učiteljstva in učiteljskega stanu, da se je seja širjega sosveta Udruženja jugoslovenskega učiteljstva, zastopana po predsednikih in zastopnikih sreskih učiteljskih društev iz celotne Dravske banovine, soglasno odločila opozoriti kraljevsko banko in tudi centralno upravo na neutemeljenost glavnih trditev in obdolžitev nekaterih članov banskega sveta in na posledice, ki lahko nastanejo iz tega.

Trdote zakona o narodnih šolah, ki nalagajo občinam nova bremena, so se na zasedanju banskega sveta iznašale tako, da morejo ustvariti vtis, da je učiteljstvo krivo teh trdot in da nosi ono odgovornost za prepad, ki nastaja zaradi tega med učiteljstvom in ljudstvom.

Učiteljstvo, ki je na svojih zborovanjih, v spomenicah, predlogih in predstavkah zastavljalo ves svoj vpliv in tudi javno pokazalo na dalekosežne posledice novih dajatev občin, ki pa ne obstojajo samo v učiteljskih stanarinah in kurivu, odklanja tak tendenciozen in krivičen očitek. Na sejah banskega sveta se niso iskali pravi vzroki nerazpoloženja ljudstva in učiteljstva, temveč so nekateri člani banskega sveta izbrali to nerazpoloženje za demonstracijo proti učiteljstvu.

Tudi konstatacija, da je gmotni položaj učiteljstva nasproti položaju drugega uradništva zavidanja vreden, je krivična in tendenciozna.

Sam g. minister prosvete je ugotovil, da z zakonom o narodnih šolah gmotni položaj učiteljstva ni bil reguliran. Učiteljstvo je med redkimi skupinami državnega uradništva II. kategorije, ki še, vključno z obljubam, nima doklad, katere že leto dni prejemale ostale skupine. S prenosom stanarine na občine je bila vsemu učiteljstvu ukinjena državna stanarina. V mnogih primerih ne prejema ne ene ne druge stanarine, ali se mu pa ista izplačuje neredno. Šolski upravitelji pa imajo na deželi po izidu zakona o narodnih šolah celo večje dolžnosti, a manjše prejemke, kakor so jih imeli prej. Učiteljstvo ne more kritike nekaterih članov banskega sveta v tem primeru kvalificirati drugače kot za demagoštvo in ne more preko tega, da ne opozori na opasnost take kritike, ki je v nasprotju z resničnim položajem.

Odločno odklanja učiteljstvo poizkus poedinih članov banskega sveta umešavati se v posle šolskih oblasti. Izjava, da so pridni učitelji le redke izjeme, iznešena brez utemeljitve in dokazov, je zaslužila grajo že na licu mesta. Kolikšna je pridnost posameznih učiteljev in učiteljic in ali je premalo otrok v posameznih razredih, je zadeva šolskih oblastev, ki imajo dovolj sredstev na razpolago, da uredi razmere, kjer niso urejene in ki se glede števila otrok v posameznih razredih ravna po vidikih moderne pedagogike, ne pa po starih tradicijah in konservativizmu.

Glede delovnega časa v primeri z drugim uradništvom si pridruže učiteljstvo pravico dokumentarno dokazati javnosti dokaze o svoji zaposlenosti v službi in zaradi službe, kakor tudi o izvenšolskem delu. Pridruže si tudi odgovor onim, ki trdijo, da se učiteljstvo premalo udeležuje.

Tudi svari pred predlaganim lekom za potrebne remedure, ki so baje premestitve, ker je doslej praksa pokazala, da so ravno premestitve zakrivile marsikje kaos in nerazpoloženje ljudstva kakor tudi učiteljstva.

Brez stvarne utemeljitve je tudi predlog, da naj se poročene učiteljice ne nastavljajo več. Učiteljstvo odklanja tudi ta, v predlogu skrit očitek, da so omožene učiteljice šoli v kvar. Zagovarjati pa ne more tistih omoženih učiteljic, ki zasedajo le vsled svojih zvez in vplivov najboljša mesta in smatrajo svojo službo za luksuz, se izven šole absolutno ne udeležujejo, so dobršno dobo svojega službovanja na razpoloženju in bi jim ne bilo treba služiti po moževih prejemkih.

Nameščenje učiteljstva se je izvršilo najhujše tedaj, kadar so se vmešavali v nameščenja lajški vplivi, ali kadar so se pri nameščitvah upoštevale le privatne razmere, ne pa službene okoliščine, ki pridejo za dotični kraj v poštev. Učiteljstvo je dovolj samo opozarjalo na kvarne posledice v tem oziru in vztraja na svojem stališču, da se premeščanja vrše le na osnovi disciplinskih razsodb, nameščenja pa po javnem razpisu strogo po določilih uradniškega zakona.

Iznesel se je dalje očitek, da se šolski vrtovi zanemarjajo in da se učiteljstvo premalo udeležuje na gospodarskem polju. Prvemu očitku se ni iskalo vzroka, ki tiči v proračunih krajevnih šolskih odborov, kateri po večini odklanjajo potrebne izdatke za šolski vrt in ga mora učitelj-vrtnar obdelovati na lastne stroške. Na drugi očitek pa odgovarjajo kmetijski in gospodinjski tečaji, ustanovljeni in vodeni po učiteljstvu, gospodarski tečaji, ki jih vodi učiteljska organizacija v počitnicah, skoroda na lastne stroške in vse tiste gospodarske ustanove, ki jih je ustanovilo in jih vodi učiteljstvo. Istotako zavrača očitek, da bi se učiteljstvo ne udeleževalo pri kmetijstvu, čeprav se izločuje iz kmetijskih korporacij.

Očitek, da učiteljstvo preko mere dopustnosti zakona izkorišča šolske vrtove v privatne namene, je ostal popolnoma nepodprt s konkretnimi primeri in brez ugotovitve gornjega položaja.

Zastopniki učiteljstva, zbrani na seji predsednikov sreskih učiteljskih društev, odklanjajo način kritike članov banskega sveta na breme učiteljstva in šole, in so mnenja, da naj iznašajo člani banskega sveta le to, kar so temeljito pretehtali in svoje trditve podpro s konkretnimi primeri in dokazi.

Da se taki primeri preprečijo v dobrobit stvari, je učiteljstvo mnenja, da spadajo v vse korporacije, tako tudi v banski svet, zastopniki učiteljstva kot zastopniki stanu, ki ima širok in pomemben delokrog v narodu ter je prizadet pri obravnavi skoro vseh obče važnih vprašanj.

Učiteljstvo ugotavlja, da se mu niti v najhujših partizanskih časih ni jemal službeni ugled na ta način, kakor se je to zgodilo na prvem zasedanju banskega sveta Dravske banovine.

Ker obramba učiteljstva v banskem svetu, kakor je razvidno iz poročil v listih, ni bila zadostna, čuti in poudarja učiteljstvo potrebo svojih zastopnikov.

Tudi smatra, da ni niti v skladu z intencijami manifesta Njegovega Veličanstva od 6. januarja 1929. in ne z intencijami deklaracije kraljevske vlade od 4. julija 1930., da se v narodovo življenje globoko segajočemu stanu na tak način jemlje službeni ugled; zato mora podvreči vse v varstvo svoje časti in ugleda, ki ju je dolžno varovati tudi po zakonu. Ako tega ne doseže, se bo moralo učiteljstvo posvetiti izključno le šoli in delu, ki mu ga in v kolikor mu ga nalaga zakon.

UDRUŽENJE JUGOSLOV. UČITELJSTVA — POVERJENIŠTVO LJUBLJANA

dne 1. februarja 1931.

Člani ožjega sosveta:

Skulj Andrej s. r., Hren Anton s. r., Kobal Josip s. r., Grum Rado s. r., Dimnik Ivan s. r., Gobec Regina s. r., Grčar Viktor s. r., Hočevar Ciril s. r., Mervič Anton s. r., Musek Ljudevit s. r., Polak Janko s. r., Ribičič Josip s. r., Šijanec Ljudevit s. r.

Za sreska učiteljska društva Dravske banovine:

Brežiško: Knapič Janko s. r. Gornjegrajsko: Kotnik Zorko s. r. Kamniško: Arrigler Anton s. r. Kočevsko: Kmet Herman s. r. Konjiško: Kržič Janko s. r. Kozjansko: Čok Albert s. r. Kranjsko: Lapajne Josip s. r. Krško: Vanič Janko s. r. Laško: Pleskovič Rudolf s. r. Svetolenarško: Golež Fran s. r. Dolnjeselensko: Peternel Ludovik s. r. Litijsko: Vrščaj Zinka s. r. Ljubljansko: Mlekuž Vekoslav s. r. Ljubljana — okolica, vzhodni del: Kosin Mirko s. r. Ljubljana — okolica, zahodni del: Mikuž Zdravko s. r. Ljutomersko: Mavrič Karel s. r. Logaško: Doljak Valentin s. r. Marenberško: Lešnik Mirko s. r. Mariborsko: Lukman Ivan s. r. Maribor desni in levi breg: Šijanec Ljudevit s. r. Mežiško: Gallob Rudolf s. r. Mursko-soboško: Gabrijelčič Fran s. r. Novomeško: Mervič Anton s. r. Ormoško: Kotnik Franc s. r. Ptujsko: Šestan Dušan s. r. Radovljansko: Schiffrer Egidij s. r. Savinjsko-vranksko: Kneisel Ladislav s. r. Slovenjebistriško: Tajnik Miloš s. r. Slovenjgraško: Gobec Regina s. r. Šmarsko-rogaško: Verk Miloš s. r. Žužemberško: Brumat Marija s. r.

Izjava solidarnosti.

Vodstvu UJU

v Ljubljani.

Z ozirom na izpade, ki so jih povzročili ob priliki prvega zasedanja banskega sveta nekateri njegovi člani, izjavljamo sledeče:

Z globokim ogorčenjem odklanjamo vse pavšalno izrečene napade na učiteljstvo Dravske banovine.

Obžalujemo, da so v banskem svetu člani, ki tako malo poznajo in cenijo delo učiteljstva, ali pa ga napadajo iz gotovih vzrokov, ki imajo izvor v nekdanji mentaliteti strankarske zagrizenosti.

Ni prepada med nami in narodom, lahko pa ga ustvarijo taki skozi okno časopisja naperjeni napadi. Do danes še ni nihče postavil gorostasne trditve, da so delavci med učiteljstvom le redke izjeme.

Ugotavljamo, da je vse kulturno in gospodarsko delo med narodom v največji meri v rokah učiteljev. Posebno poudarjamo, da Sokol kraljevine Jugoslavije na deželi živi in pada z učiteljstvom, in da so pri tem organizatornem delu v veliki množini zaposlene poleg svojih možkih tovarišev tudi učiteljice. Nikoli ni učiteljstvo prosilo za počitnice, niti ni v njega kompetenci premeščanje med šolskim letom. Prav tako ni po njega zahtevi dajatev stanovanja in kuriva v sedanjih obliki.

Končno poudarjamo, da so še drugi stanovi, ki jih mora plačevati narod, čeprav le preko države, a jih nikdo ne napada v javni korporaciji. Zahvaljujemo se onim redkim funkcionarjem, ki so imeli možnost dovolj, da so zastavili besedo v rešitev učiteljske časti. Žal, da izgovorjene in napisane besede ne izbriše ne naš protest, ne pozni izgovor in negacija!

Izjavljamo končno, da se čutimo solidarne z vsemi ukrepi in sklepi, ki jih bo glavno poverjeništvo UJU v Dravski banovini podvzelo v obrambo učiteljstva.

Maribor, dne 31. januarja 1931.

Društvo učiteljstva meščanskih šol v Dravski banovini

T. č. predsednik: Drag. Humek, s. r.

Najvažnejša oprema vsake šole so šolske klopi.

V novejši dobi se zida pri nas, v Dravski banovini, mnogo novih modernih šol, ki naj po svoji tehniški izvedbi ustrezajo vsem pedagoškim, zdravstvenim in higijenskim predpisom. Ponosni smo lahko na te nove šolske zgradbe, ki niso le v ponos dotični šolski občini, temveč dvigajo predvsem splošen ugled našega šolstva na zunaj in istočasno dokummentirajo kulturo našega naroda. In ravno zaradi tega je popolnoma na mestu, da prinaša »Učit. Tovariš« slike takih modernih šolskih zgradb s primernimi opisi, da zainteresira tako tudi druge šolske občine za napredek in modernizacijo šolskih zgradb, posebno tam, kjer je to še danes neobhodno potrebno in kjer stara šolska poslopja ne odgovarjajo več duhu današnje dobe, ki jo preživljamo.

Za vsako novo stavbo pa je treba pri merne načrta, ki odgovarja krajšnjim potrebam dotične šolske občine in njeni finančni zmoglosti. Na podlagi tega in na podlagi danega kapitala se prične z zidavo, seveda takoj po odobrenem načrtu. Torej vse po načrtu!

Na eno pa navadno člani krajšnjih šolskih odborov pozabijo: to je na načrte in izbiri šolskih klopi, ki so najvažnejši šolski inventar. Na šolske klopi polagajo odločilni faktorji po veliki večini vse premalo pažnje. Je pa jako važno, kakšna je klop, kako je postavljena, kako je visoka, kakšna je distanca med sedalom in ploščo, kakšna je plošča itd. Na vse to se moramo ozirati, ako hočemo, da bo ustrezala klop vsem zdravstvenim in modernim higijenskim predpisom in da bo otrok sedel v njej svoji starosti in velikosti primerno, udobno, in se ne bo treba bati, da bi dolgotrajno sedenje v klopi, škodovalo njegovemu zdravju. Koliko otrok, posebno slabokrvnih in onih slabe telesne konstitucije, si je za vedno pokvarilo svoje dragoceno zdravje in so postali kretni, pa samo zaradi tega, ker so sedeli v klopih, ki niso bile zanje primerne. Noge brzkone niso segale do tal, naslonjalo klopi ni bilo v pravi višini s hrbtenico otrokovo. Klop je imela mogoče v prvih razredih plus distanco, tako, da je moral otrok pri pisanju sloneti s prsi na plošči itd.

Vse to so pogreški, ki jih najdemo skoro v sleherni šoli in ki premalo pazimo nanje.

Da se pa takim nedostatom izognemo, si moramo preskrbeti tudi za šolske klopi primerne načrte in detaile s potrebnimi dimenzijami in izberemo klopi, ki so najpraktičnejše in onih velikosti, ki ustrezajo starosti in velikosti otrok. Pri tem naj omenim, da mora imeti vsak razred praviloma po tri velikosti klopi, in če le mogoče dvosedežne.

Kako pa pri nas navadno prakticiramo, kadar zidamo novo šolo? Tu mislim seveda nabavo klopi. Kar je še dobro ohranjenih klopi, se prenesejo iz stare šole v novo, pa ne ozirajo se na to, če odgovarjajo zdravstvenim predpisom ali ne. Ostale klopi pa naredi običajno domači obrtniki-mizarji, seveda po starih vzorcih in češ, da domači obrtnik pri tem tudi nekaj zasluži. Tako imamo lepo, moderno šolo, klopi pa take, kakršne so bile prej, ki niso in ki tudi sedaj ne odgovarjajo modernim zdravstvenim predpisom. In tako smo v novi šoli, glede klopi tam kjer smo bili prej v stari.

To ni prav! Te nedostatke, ki so predvsem v kvar zdravju naše nam izročene mladine — moramo enkrat temeljito odpraviti. To pa storimo najlažje na ta način, da vzame celotno zidavo v roke prosvetni oddelk Dravske banovine, mogoče referent, ki ima v rokah šolske zgradbe; ta naj preskrbi potrebne načrte, detaile in razne velikosti ter modele klopi, ki so za naše šole najprimernejše in najpraktičnejše.

Taki modeli in načrti z določenimi velikostmi klopi so baje prosvetnemu oddelku na razpolago, treba jih bo le komisijsko in strokovno pregledati, oceniti in nato odobriti ter priporočiti vsem krajšnjim šolskim odborom.

Na ta način pridemo enkrat do enotnih in uporabnih šolskih klopi, ki bodo odgovarjale vsem zdravstvenim in higijenskim predpisom. Kdo pa te klopi potem izdela, je stvar krajnjega šolskega odbora. Klopi pa bodo vendar enkrat take, kakršne morajo biti.

R. G.

Splošne vesti.

— Uporaba šoloobveznih otrok »za varstvo dece in za pastirke« — na račun pouka. »Kmetovalca« od 15. decembra 1930, št. 22 poroča iz seje Glavnega odbora Kmetijske družbe v Ljubljani z dne 26. decembra 1930: »Po sklepu zadnje odborne seje je zaprosila bansko upravo, naj šolski pouk razdeli tako, da ne bodo vsi otroci iz iste hiše naenkrat v šoli, ampak da ostanejo nekateri doma, v svrhu varstva dece in da izvršijo jejo posel pastirjeve«. — Do danes nismo vedeli, da spada v delokrog »Kmetijske družbe« po novih pravilih tudi vmešavanje v prosvetne uprave zadeve in da je šolstvo dobilo novo instanco. Po šolskem zakonu imajo krajšni šolski odbori in roditeljski sestanki pravico se obračati v šolskih zadevah do oblasti, kar si prisvaja »Kmetijska družba«.

— Kako se meče učiteljstvo iz Kmetijske družbe in kako se mu otežkoča delo pri njej: Zapisnik seje glavnega odbora Kmetijske družbe v Ljubljani z dne 30. januarja 1930, pod: Uradnimi vestmi — donesen v »Kmetovalcu« št. 4 z dne 28. februarja, (nadaljevanje sejnega zapisnika) ima sledeče: »Nekatere podružnice so se pritoževale, da nimajo pravega voditelja, ki bi vodil podružnične knjige in njih celotno poslovanje, kot pa samo učitelja, ki pa ne more postati redni član. Želijo, da bi se našla možnost sodelovanja takih učiteljev, ki so zavzeti za kmetijstvo. Po daljši obravnavi je glavni odbor zavzel naslednje stališče: Osebe, ki po družbinih pravilih ne morejo postati redni člani družbe, ne morejo niti voliti niti biti voljeni v podruž-

nični odbor. Vsakdo pa lahko postane izredni član družbe. Če želi podružnica, da bi tak izredni član pomagal v podružničnem odboru, oziroma če smatra, da je to za obstoj podružnice neobhodno potrebno, sme zaprositi glavni odbor za dovoljenje, da ga pritegne k sodelovanju v odboru. Tako dovoljenje izda glavni odbor za vsak primer posebej, če uvidi, da je to za obstoj podružnice neobhodno potrebno. Obenem je odbor izdal tozadevno dovoljenje podružnici v Laporju za tamošnjega učitelja in podružnici v Doleh pri Litiji za tamošnjega šolskega upravitelja. — Tako mora učitelj šele čakati na prošnjo podružnice in dovoljenje glavnega odbora, da sme za kmetijstvo pri družbi sploh delati. Zakon o narodnih šolah pa mu nalaga dolžnost, da mora delati. In oblasti ne ukredujejo ničesar, da se taki pojavi, naperjeni proti učiteljskemu stanu odpravijo. — Kot redne članke pa se je učitelj pri »Kmetijski družbi« izključilo na sledeči način: Nova pravila, izdana po 6. januarju 1929, se glase sledeče: § 5. Člani so redni in izredni. Za redne članke, katerim izključno pristoji pravica glasovanja na zborovanjih ter aktivna in pasivna volilna pravica v društvene zastope, se sprejemajo le osebe, ki se dejansko bavijo s kmetijstvom bodisi kot lastniki, bodisi kot užitniki ali za kupniki posestev od katerih je predpisana zemljarina, ter redne najmanj eno lastno govedo in pa osebe ki so dovršile z uspehom strokovno-kmetijsko ali gozdarsko srednjo ali visoko šolo ali živinozdravniško visoko šolo, dokler izvršujejo izključno svoj strokovni poklic. Vse druge članke se smatrajo za izredne članke. § 8. Izredni člani imajo iste dolžnosti in iste pravice kakor redni člani, izvzemši pravico glasovanja ter aktivno in pas-

ivno volilno pravico v društvene zastope razen strokovnih odsekov po § 23. — Izvleček iz družbenih pravil je objavljen (podrobnejše) v številki 22. »Kmetovalca« z dne 30. novembra 1929.

— Nove sokolske publikacije. Jugoslovanska sokolska matica je izdala 3 zvezke sokolske knjižnice, in sicer: 1. zvezek (E. Gangl): »O sokolski ideji«, 2. zvezek (ing. Lado Bevc): »Sokolstvo in prosvetno delo«, in 3. izvezek (dr. Miroslav Tyrš): »Naš zadatek, smer i cilj«. — V posebni knjigi je pa izšel celoten ustroj Sokola kraljevine Jugoslavije pod naslovom »Organizacija saveza Sokola kraljevine Jugoslavije«. Ta knjiga je zelo obsežna in obsega sledeče: Manifest Saveza; zakon o SKJ; uredba o likvidaciji Jug. Sokola, Hrvatskega Sokola, Orla in Srpskega Sokola; statut o organizaciji SKJ; uredba o olajšavah službe v kadru za člane SKJ. V upravnem delu vsebuje poslovnik in pravilnik za glavno skupščino, za seje izvršnega odbora, prosvetnega odbora, revizijskega odbora, gospodarskega odbora, nadzorstva, pravne in organizacijskega odbora, častnega razsodišča itd. Dalje so vsi pravilniki in poslovniki, ki jih potrebujejo župe in društva. V tehničnem delu so predpisi za savez, župe in društva. Pod poglavjem odsekov tehniških organizacij so določbe in pravilniki za naraščaj in deco, smučarskega odseka, zimsko-sportnega odseka itd. Nadalje so poglavja o sokolskih znakih, o ruskem oddelku SKJ, pravilnik o voznih olajšavah za člane SKJ itd. Ob sklepu so v barvotisku slike vseh sokolskih krojev za člane, članice, naraščaj in deco. Cena prvih knjižicam je 3 Din, zadnji pa vezani 20 Din. Strani 225.

— Zakon o narodnih šolah mora imeti vsaka učiteljica in vsak učitelj, ker mora poznati nove predpise, po katerih se mora ravnati. Rabite ga dnevno in ga morate imeti vedno pri roki. Učiteljska tiskarna je znižala svoji izdaji ceno na Din 15. Ta izdaja vsebuje tudi zakon o Sokolu kraljevine Jugoslavije ter vse potrebne določbe iz zakona o učiteljskih in srednjih šolah. Ako se nimate zakona, naročite ga takoj po dopisnici pri Učiteljski knjigarni v Ljubljani, dokler je še kaj zaloge.

— Društvo »Atena« pošilja šolam opomine za nenaročene knjige »Belo-modre knjižnice« v taki obliki, da nikakor ne moremo ž njo soglašati. V dopisu pravijo, da je odbor sklenil, da bode po preteku 14 dnevnega plačilnega roka predložil seznam šol, ki so naši dolžniki, banski upravi. — Društvo bi si prav lahko prihranilo to neokusno grožnjo. Učiteljstvo je že ponovno izjavilo na svojih skupščinah, da ne prevzema odgovornosti za plačilo nenaročenih pošiljk. Zakaj v današnjih razmerah mora samo, kakor tudi krajšni odbori s skrajno opreznostjo razpolagati z gmočnimi sredstvi ter naročati le to, kar je neobhodno potrebno. Razna založništva pa mislijo menda, da so šole in učiteljstvo samo za to tu, da bodo razpečavali njihova dela. In če to ne gre v taki množini in tako, kakor so si sama zamislila, je seveda zopet krivda na — učiteljstvu in ga je potreba naznaniti — banski upravi, seveda. V zadnjem času se vsiljujejo na podoben način La Fontainove basni v takem prevodu, da je Bog se usmilil ter ga ne razume čisto niti odrasli — pa naj bi ga otrok! Knjiga v svoji opremi je res

skrajno nizke cene, a za tak jezik še vedno predraga, ker je — neuporabna. Zato je pa v interesu založništva samih, da že prenehajo s tem načinom razpečevanja ter s tem prirahijo sebi stroške, učiteljstvu pa nevoljo.

— Dramatska sekcija kluba učiteljskega naraščaja v Ljubljani uprizori v ponedeljek 16. t. m. ob 20. uri v dramskem gledališču Cankarjevo dramo: »Kralj na Betajnovi«. Največje plačilo za trud nam bo zanimanje inteligence za naše delo. Zato upamo, da se uprizoritve te drame učiteljstvo udeleži v lepem številu. — Vstopnice bodo pravočasno v prodaji. — V nedeljo 15. t. m. ob 16. uri pa bo v telovadnici učiteljske akademije, kjer nastopijo gojenci učiteljske in vadniške učenci s pevskimi in godbenimi točkami ter deklamacijami. — Na obe prireditve vabi odbor.

— Združitev vseh pošarskih organizacij. V dneh 9. do 11. januarja t. l. so se vršila v Zagrebu posvetovanja p. t. t. uslužbencev iz vse države in se je razpravljalo o združitvi vseh dosedanjih množičnih organizacij v skupno edinstveno združenje. Vsi zastopniki so bili složni v tem, da je nujno potrebno, da se ustanovi enotna organizacija, ki bo edina zmogla uspešno delovati za prosep vseh p. t. t. nameščencev. Sprejet je bil v tem smislu soglasen sklep, da se združitev čimprej izvede. — »Naš Glas«.

— Profesorski dom v Beogradu. Glavna uprava jugoslovanskega proforskega društva je nedavno sklenila, da se bo sezidal s prispevki društvenih članov v Beogradu proforski dom, čim se nabere zadostna vsota denarja. Pri tem se je sklenilo, da se določijo prispevki tako: suplenti naj plačujejo po 3 Din mesečno, profesorji 8 in 7. skupine in predmetni učitelji po 6 Din, profesorji 6., 5. in 4. skupine po 10 Din, gimnazijski direktorji inšpektorji in načelniki 3. in 3. a skupine pa po 16 Din na mesec. Plačevanje prispevkov naj se začne s 1. januarjem 1931. Doslej je nabranih za zgradbo doma pol milijona dinarjev. — »Naš Glas«.

— Pristovšek Viktorija. V Ljubljani je 30. januarja t. l. po kratki bolezni umrla priljubljena tovarišica Pristovšek Viktorija, soproga šolskega upravitelja na Vrtačah. Frana Pristovška in učiteljica v pokoji. Pokojnica in njen soprog, ki sta prej službovala v Zalcu, sta bila znana daleč po Savinjski dolini in uživala splošen ugled. Oba sta se tudi mnogo udeleževala v javnem življenju v Savinjski dolini. Pogreb pokojnice je bil v nedeljo 1. februarja. Pogreba se je udeležilo zastopstvo UJU in mnogo tovarišev in tovarišic ter številni znanci in prijatelji pokojnice. Tovarišu Pristovšku naše iskreno sožalje!

— Novomeško učiteljsko društvo bo zborovalo vsoboto 14. februarja t. l. Na dnevnem redu je predavanje tov. predsednika in tov. Angele Vodotove »Učiteljica v šoli in izven nje«. — Opozorilo vsem tovarišicam: Popoldne ob 2. uri sestanek učiteljic v svrhu razgovora o organiziranju tovarišic v društvu učiteljic.

— Velecenjeni g. urednik! Slučajno sem čital v »Učiteljskem Tovarišu« štev. 25, od 22. januarja t. l. o razmerah in novi šoli na Senovem. Ker je ta članek zbujal precejšnjo senzacijo, dovolite mi, da Vas opozorim na nekatere netočnosti! 1. Glavno je, da šola stane danes 4.500.000 Din (eno ničlo odzadaj

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

V Ljubljani, Aleksandrova cesta 5/1.

kreditna zadruga državnih uslužbencev s sedežem

Daje nameščencem posojila, tudi ranžijaka, po 8% — Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 5-7% brez odbitka rentnega davka, torej povprečno ¼% ugodneje kot drugod. Zlasti se priporoča malo varčevanje z najmanjšimi vložki od Din 10 — dalje.

Zahtevajte pojasnila. Telefon št. 3413. Ček rač. 10 684. Ustanov. l. 1874.

LISTEK.

Bog že ve kateri kozi rog odbije.

Ugotovitev, da se mi ne more zaupati skrb za naše ceste, ki so tako važno prometno sredstvo, me je hudo razburila.

Zeleč jasnosti v tej zadevi, se odpravim k modremu pismouku, da mi pojasni vse po vrsti in po lastnih izkušnjah ter doživetjih.

»Ti, ki si moder,« mu dem, »povej mi, ali sem državljani, ali nisem?«

»Seveda si, kdo pa dvomi?« me vpraša on. »Nihče ne dvomi! A ne gre za to. Za to gre: Ali imam kot državljani vse pravice ali jih nimam?«

»Jih imaš!«

»No, če jih imam; ali je to prav in dobro, da mi ne dovoli skrbeti za ceste kot vsakemu drugemu državljanu, če plačujem celo kuluk zanje?«

»No,« si pogladi brado modrijan-pismouk. »Če plačuješ kuluk, tedaj si že dovolj skrbel za ceste. Kaj, hočeš še? Idi in hodi po njih in jih kviri kolikor ti drago, ko si že zanje plačal!«

»Ne razumeš me, pismouk!« se razburim jaz. »Saj jim ne očitam kuluka. Bog jim ga žegnaj! Četudi ga plačujemo točno 10 odstotkov — to se pravi več kot drugi, ki jim dohodki niso tako znani. Ali to mi ne gre v glavo. Zakaj ne bi smel jaz biti v cestnih odborih? Tega ne razumem, zakaj bi ne smel biti tudi kulturni polir, če sem že pionir?«

»A tako!« se zamisli modri mož. »Ze razumem! Seveda, na videz je to krivica. Ali če jo natančneje premoišni in presodiš, ni krivica, ampak je tako popolnoma v redu in po pravici!«

»Kaj, tudi ti?« se začudim jaz. »Tudi ti, pravični, se z njimi strinjaš?«

»Moram se, moram! Pravica je le ena in le za eno plat. Če so oni v pravici, moraš biti ti v zmoti! Tako je to!« odgovori on.

»Dokaži!« zavpijem in udarim po mizi, zakaj hudo me je to bolelo.

»Bom!« de on in pove: »Glej, v mnogih krajih se to le zgodi: meri se cesta — kdo naj pride pomagat z otroci? Ti! Sestavlja se prošnja na oblastvo za novo pot, ali za prepoved prehoda, ali za podporo — kdo naj jo sestavi in v lepopisu prepíše? Ti! Izračunati morajo koliko bodo občestnih kamenov potrebovali za toliko in toliko kilometrov ceste. Kdo naj se vsede in izračuna v potu svojega obraza na centimetre natančno? Ti! Zbere se blato na cesti pred šolo — kdo naj postreže to dobro gnojilo in spravi na šolski vrt? Ti in tvoji otroci. Izmislijo si morda cestarij veselic. Kdo naj jo otvori z lepim navdušenim govorom, naštevajoč zasluge, o katerih se jim niti ne sanja? Ti! Vedno in povsod ti!«

»No vidiš!« dem jaz. »Vidiš, moje zasluge so tolikšne — — —«

»Da ti ni treba še v odbore!« me prestríže modrijan. »Ti si s svojim delom že prišel na svoj račun. Čemu ti je treba še v odbore? V odbore naj grede tisti, ki se drugače ne morejo uveljaviti. Delo naj se porazdeli po pravici. Cesta je vseh in ne samo tvoja. Zanjso se moramo brigati vsi! In to pravično in po-

šteno. Nihče več nihče imanj. Če se boš ti, ki še brišgaš za ceste izven odbora, brigal zanje še v odboru — kaj naj potem ostane za druge? Potolazi se in hvali ga, ki ve, kako se mora delo porazdeliti!«

»Ali vendar!« še ugovarjam.

»No, kaj še?« vpraša modrijan.

»To mislim: § 22. zakona o narodnih šolah nalaga šolskim občinam skrb, da bodo vse poti, ki vodijo v šolo v dobrem stanju. Kako naj za to skrbim, če...«

»No, no!« me prekinje pismouk. »To je vendar jasno, kako. Otroke naženi na pot, da jo popravijo, če treba. To je vendar najlepši — rokotovski pouk.«

Odšel sem potolažen domov, obul gojzarc in stopil spet na cesto, da se sprehodim po pravici po svojih 124 Din kuluka.

J. Ribičič.

Učitelj Čičigaj.

(Resnična sodobna zgodba.)

Oglušujoč vršile se je razlil iz šole. Za njim so se lovili otroci, majhni in debeli prvošolarki. Daleč, daleč tam na levi strani, so od fare sem spolzeli po mrzlem, sivem ozračju štirje trudni, zamolklji udarci. Ni se še otročad povsem porazgubila — njen krič je še, četudi v presledkih in pojemajoče, udarjal na rumeno zidovje vaše šole — ko se je sklonila čez šolski prag podolgovata glava z velikim, topim nosom in temno obrobjenimi očmi, klavrno se pozibaje na dolgem suhem vratu.

Globoko je zasopel učitelj Čičigaj in zamizal, ker ga je zahajajoče zimsko solnce zaščemelo v oči. Tako nenadoma ga je mraz objel s svojimi nabrušenimi kremplji, da je ves vztrepetal. Tesno se je zavil v dolgo, črno suknjo, si zavihal ovratnik čez štrleča ušesa in se pogreznil z dolgimi, opletajočimi nogami v sneg. Do kolovceva je zaril roki v žepce; šelest papirja ga je zabelel pod prsti, mraz neporavnane računa za suknjo ga je pogladil — do kolovcev. Smešno se je lomil v pasu, ko je nameril dolge, majave korake v vas. Ogaben duh po hlevu je zavel od njega; navel se ga je od šolskih klopi, kjer so ga izgubili šolarji...

Bog vedi, kakšne misli so zdajle preletele njegove možgane? Čez pepelnatosivo lice mu je hušnil zaščemljaj in mu spadal obraz v stariško, nagubano masko. Eh, da; jutri bo Sveti večer. Mogoče pa je nanj pomislil? Čisto spodobilo bi se takole, da bi šel za božične praznike domov. Prav prijazno bi bilo, ko bi šel na Stefanovo zvečer takole malo v kavarno, da bi visoki toni violin prevpili in takole malo potlačili, zatrli mukanje vaških govedi. Zares, čisto spodobilo bi se, ampak denar!

Take misli so se mu mogoče, podile po razgreti glavi. Mogoče? Bog vedi?

»Veste Hrktoka, boste pač počakali, da vam bom plačal hrano in stanovanje. Tudi jaz moram čakati do aprila na nov budžet!« je pred dvema mesecema rdel pred kmetiško gospodinjco.

»Oj, gospod učitelj, bojo že poravnali,« je takrat z odprtimi usti zastrmela vanj kmetica. Ko so po Zdravimariji prasci cmokali iz

je pozabil tisk. (skrat); ker je pa še veliko neplačanih dolgov, amortizacijskih stroškov in obresti, tožb itd., itd. — znaša vse skupaj okrog 5 milijonov. — 2. Zidava dimnikov in ventilacij je tako speljana, da je več učilnic pogostokrat zaprtih in se pouk ne more vršiti, ker dim in strupeni plini prihajajo med desekami izpod podov, posebno, če se zakuri kopalnica. 3. Stanovanja za samce pod streho

mi imenujemo »golobjake«. So nehygijska ter neprimerna. — Dimniki tako speljani kot straniščne cevi; v teh golobjakih se ne more bivat, dokler je ogenj v peči. — (Dež lije pri oknih v sobe. Se oblastne kolavdacije ni bilo za šolo. — Opomba: Namen objave je bil pokazati napredek med prejšnjim in sedanjim stanjem, o nedostatkih nismo bili poučeni in je to tudi stvar uprave.

Zborovanja sreskih učiteljskih društev Dravske banovine.

— **SLOVENJEBISTRIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** bo imelo svoje redno zborovanje v četrtek dne 12. februarja t. l. v Slovenski Bistrici ob 10. uri dopoldne na deški osnovni šoli. Tovariši(ce), časi za nas so zelo resni, zato naj naveden ne izostane od tega zborovanja, ker se bodo na istem razpravljale zelo važne naše stanovske zadeve. — Miloš Tajnik, t. č. predsednik.

— **KAMNJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje dne 14. februarja t. l. ob 1/9. uri v Domžalah. Dnevni red: 1. Stvarni pouk po načelih delovne šole — nadaljevanje — referira šolski nadzornik g. Lukežič. 2. Poročilo o seji širjega sosveta. 3. Stanovske zadeve. 4. Slučajnosti. — Udeležba obvezna. — Anton Arrigler, t. č. predsednik.

— **SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO UJU — LJUBLJANA OKOLICA —** vzhodni del bo zborovalo v soboto dne 14. februarja 1931. ob 9. uri v osnovni šoli v Mostah s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev po tov. predsedniku. 2. Predavanje g. dr. J. Rusa: »Človek in priroda v ljubljanski okolici«. 3. »Letovanje na Rabu« — predava tov. predsednik Kosin. 4. Raznoterosti. — Pridite polnoštevilno in točno, da niso predavatelji in zborovalci moteni. — Odbor.

— **ŠMARSKO-ROGAŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** bo zborovalo dne 14. t. m. ob 10. uri v Rogški Slatini. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. »Narodopisno gradivo šmarsko-rogaško-kozjanskega okraja« — sodelovanje učiteljsva pri nabiranju, poroča g. prosv. inspektor dr. Fran Kotnik. 4. »Seja širjega sosveta in o statistiki našega izvenšolskega dela«, poroča tov. predsednik. 5. Slu-

čajnosti. Ž ozirom na točko 3. dnevnega reda tovariši(ce) kozjanskega okraja vabljeni in dobrodošli.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA NOVOMESKI IN TREBANJSKI SODNI OKRAJ** bo zborovalo v soboto 14. februarja 1931. na osnovni šoli v Novem mestu ob 1/9. uri. Na vzporedju je med drugim predavanje tov. Vodetove: »Učiteljica v šoli in izven nje«.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LJUBLJANSKO OKOLICO —** zahodni del bo zborovalo v soboto dne 14. februarja ob 1/9. uri v telovadnici na Grabnu v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora. 2. Nadomestne volitve. 3. Predavanje: Jože Krošelj: Kmetstvo nadaljevalne šole. 4. Raznoterosti.

— **LITIJSKO SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO** bo zborovalo v beli dvorani hotela »Union« v Ljubljani dne 9. februarja 1931. ob 1/9. uri dopoldne z naslednjim dnevnim redom: 1. Otvoritev s situacijskim poročilom. 2. Poročilo o seji širjega sosveta z dne 1. februarja 1931., v katerem je razmotrivan odmev izpadov na učiteljsvo; poroča tov. Z. Vrščajeva. 3. Poročilo tov. nadzornika Ivana Bezeljaka. 4. Slučajnosti. Pričetek točno ob napovedani uri. Storite vsi svojo stanovsko dolžnost!

— **PTUTJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je preložilo februarjsko zborovanje na 9. marca. Dnevni red bo pravočasno objavljen. — Odbor.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ MURSKA SOBOTA** bo imelo svoj občni zbor dne 14. februarja ob 10. uri, in sicer v državni osnovni šoli v Murški Soboti.

3. »Samopomoč za otroke učiteljev in učiteljice: Prelog, III. deška.

Na prihodnjem zborovanju, ki se bo vršilo v februarju poudarja funkcijonar UGP informativno poročilo o delovanju poslovalnice; tov. Lavrenčič demonstira telovadno uro.

J. Lukman, t. č. preds. A. Faganeli, t. č. tajnik.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ MARIBOR LEVI IN DESNI BREG** je imelo svoje zborovanje dne 16. decembra 1930. v Mariboru.

Od 135 članov je bilo navzočih 92, t. j. 68%.

Tov. predsednik Mirko Vauda je prisrčno pozdravil zborovalce, posebno nova člana društva: Franja Vrunča iz Rus in Zoro Zabuškovekovo. Slednjima želi, da se v našem društvu dobro počutita. O situacijskem poročilu predsednika se je razvila daljša debata o naših najbolj perečih stanovskih vprašanjih — stanarini, kurivu, pravilniku in o obetajočem se uradniškem zakonu.

Zapisnik zadnjega zborovanja je bil sprejet. Pri dopisih so bili storjeni potrebni sklepi. Poštna hranilnica obvešča, da je naše društvo sprejeto k Pošt. čekovnemu uradu pod št. 15.795.

Izvoljen je bil šolsko-upravni odsek, v katerem so vsi šolski upravitelji in tov. Pur Josip, Črno Jernej, Podgornik Filip, Kožuh Vilma, Konečnik Franja, Delak Pavla in Firm Irena. Ta odsek bo imel svoje seje redno pred vsakim zborovanjem ob 1/9. uri.

V stanovsko-razsodišni odsek so bili izvoljeni: Firm Štefan, Petrovič Šimon, Čiček Franjo, Konečnik Franja; namestniki: Berce

gospodom lekarnarjem. No, pa če bi vedel, da njegov sin nima tistih par dinarjev za pot, bi mu poslal. O, prav verjetno je, da bi mu poslal. Pa kako neki, ko pa mu sin ni prav nič omenil zaradi denarja. In nocoj je Sveti večer. O, čisto verjetno, da bo mati kje v kakšnem kotu jokala, ko ga ne bo domov...

Polagoma, čisto neopazno se je po prstih pritihtopil mrak v mrzlo sobo, kjer je slonel ob mrzli kmetiški peči učitelj Čičgoj.

Zakuril bi si v peči, da bi bilo točno nocoj, ko je Sveti večer. Drv ni! Občina nima denarja za učiteljsko stanarino in za drva. Ja, kam pa pridemo? Nova cesta, nova šola pri fari, zdaj pa še to? O, potem bi pa občino prav gotovo vzel hudič...

Tudi to je mislil učitelj Čičgoj. Mogoče? Vzdihihnil je in se kar počez vrgel na škripajočo posteljo.

Onstran luže se je pri bogatem Starihi v razsvetljeni izbi tiho, zategnjeno oglasila božična pesem:

Sveti Jožef z brado giblje,
z nogo ziblje
lepo dete Jezusaaa...

Na vrata je boječje potrkalo. Plašno je vstopila gospodarjeva Frančka v temno sobo in z drhtečim glasom postavila na mizo skledico ajdovih strukljev: »Gospod, ko bi jedli, ko Vas ni bilo k večerji!« in je neslišno odšla.

Učitelj Čičgoj si je našel cigareto in se okrenil v zid.

Daleč, daleč, tam na levi strani so od fare sem brneli zvonovi v Sveto noč.

Lojze Zupanc.

Najmodernejše

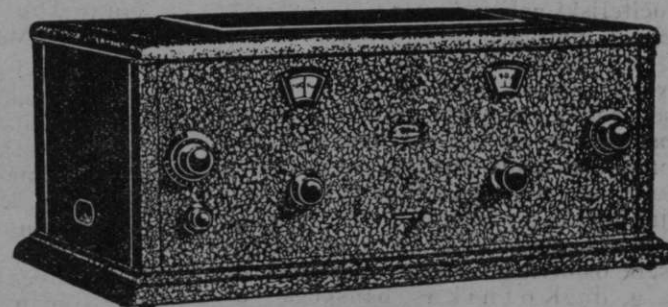
Najpopolnejše

Najsolidnejše

RADIONE

Cel svet igra in poje za Vas!

Kratki valovi 20-80 m. Normalni valovi 200-600 m. Dolgi valovi 600-3000 m

S štirielektronskim univerzalnim aparatom
«Radione» za popolno
prijetje na izmen. tok
dobite vse oddajne postaje
sveta: Evropo — Azijo,
Afriko — Ameriko in
Avstralijo — — — —
Zahtevajte takoj ponudbo
za ta nedosegljivi aparat!

RADIO LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA C. 5.

Josip, Bregant Hinko, Konečnik Ciril, Sauer Lea in Ditz Elza.

Sledilo je predavanje br. župnega staroste dr. Maksa Kovačiča, v katerem je razvijal stališče učiteljsva do Sokolstva in odnosno Sokolstva do učiteljsva, krasno osvetlil vprašanje v Sokolski miselnosti, poudaril najvažnejšo nalogo: pripraviti in vzgojiti mladino za bodoče velike dni. H koncu je podal potrebne mgljaje za snovanje in vodstvo novih društev in čet. Za važno in zanimivo predavanje so mu zborovalci izrazili svojo hvaležnost.

Sprejet je bil predlog tov. Vauda, v katerem zborovalci izrekajo iskreno zahvalo Savezu Sokola kraljevine Jugoslavije, ki je prvi podvel potrebne korake v svrhu izboljšanja gmotnega položaja učiteljsva.

Po razmotrivanju zadevi UGP in zadolžitvi uradništva je bil sprejet naslednji predlog tov. Petroviča: »Ker so se začeli v zadnjem času množiti slučajji, da trgovci in obrtniki, kateri dajejo učiteljsvu kredit, izterjujejo prisilnim sodniškim potom neplačane zaostanke prosimo trgovske korporacije, da vplivajo potom svojega glasila na svoje članstvo, da isto še potrpi, ker bo morda vendar enkrat izpolnila vlada dano obljubo ter izdala uradniški zakon, s katerim bo baje povečala prejemke uradništva ter omogočila plačila dolgov. Trgovske korporacije naj zberejo material o dolgovih uradništva ter predložijo te številke g. ministru financ, da bo dobil isti jasno sliko o mizeriji uradništva, pa vzel tam, kjer je preveč in dal tja, kjer je premalo.

Poverjeništvu UJU Ljubljana naj blagovolj intervenirata pri Trgovskih korporacijah v gorenjem smislu.

Vauda M., t. č. preds. Šeško Iv., t. č. tajnik.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ MARIBOR LEVI IN DESNI BREG** je imelo svoj redni občni zbor dne 11. oktobra 1930. v Mariboru.

Od 134 članov navzočih 85, t. j. 63,5%. Svojo odsotnost so opravičili trije člani. V bodoče objavimo tudi one, ki brez posebne opravičbe izostanejo.

Tovariš predsednik M. Vauda se pred prehodom na dnevni red spomni v patriotsko zbranih besedah treh dogodkov: novih polkovnih praporov, žalostnega 6. septembra v Bazovici, istotako žalostne 10. letnice

koroskega plebiscita. Na njegov predlog so bile sprejete zadevne resolucije (objavljene v »Učit. Tovarišu« posebej!)

Nato preide na dnevni red, želi dobrodošlico novo vstopivšim članom, ki so: Koser Milan, Vollmajer Karel, Špendl Avgust, Konečnik Ciril, Veliščak Ivan. Odobri se zapisnik zadnjega zborovanja. Temu je sledilo letno in situacijsko poročilo predsednika, ki je na podlagi svojega točnega 150 števil obsegajočega opravilnika poročal splošno o delovanju društva, citiral pri izvajanjih o borbi za naše gmotne pravice besede dr. A. Medveda: Ne upaj od sveta plačila... Glavno paznjo in naglas je v svojem poročilu posvečal tovarištvu, kojega prvotna in vzgljedna stanica bodi že posamezna šola s svojim učiteljsvom. Geslo, vsem našem organizacijskem in prosvetnem delu bodi: tovarištvo nad vse!

Tajniško poročilo (Ivan Šeško) izkazuje 4 odboreve seje, 5 zborovanj s povprečnim obiskom, 59,6%, kar kaže v splošnem slab obisk in premalo zainteresiranosti članstva do organizacije, ne dosega one meje, kot bi to moralo biti zlasti v času, ko vse stoji v strnjeni borbi za izboljšanje svojega gmotnega položaja. Predavanj je bilo dvoje: Prvo g. sreskega šolskega nadzornika Ivana Tomažiča o vtisih z dunajskih osnovnih šol, drugo g. državnega pravdnika dr. Jančiča o mladinskem sodstvu po novem kazenskem zakonu. Resolucij, predlogov in sklepov je bilo sprejetih več na vsakem zborovanju.

Blagajnik (Ivan Dšura) je izkazal 2176,46 Din prebitka. Pregledovalca računov sta predlagala absolutoriji, ki je bil sprejet.

Samoizobrazba: Delovalci so trije krožki, ki so imeli 8 sestankov.

Volitve. Z vzklikom je bil izvoljen skorovestari odbor: predsednik Vauda Mirko, namestnica Delak Pavla, tajnik Šeško Ivan, blagajnik Dšura Ivan, odborniki: Ivanuš Val., Petrovič Šimon, Kožuh Vilma, namestnika: Šajna Ivan in Mežan Irma.

Proračun: ostane kakor lani — 170 Din — oziroma 100 Din za upokojeence in poročene učiteljice, plačljivo v desetih mesečnih obrokih po 17 Din, oziroma 10 Din. — Članarino pobirajo šolski upravitelji. Zaradi lažjega poslovanja pristopimo k pošt. ček. računu.

Ob prihodu v dom nas vratar vpiše v tujsko knjigo ter nam oddeli sobe.

V sobi, ki mi je dodeljena, se nahajata že dva tovariša iz južne Srbije. Takoj se razplete med nami razgovor. Od dakle... itd. prične razgovor. Tovariš Cvetko Šutakov iz južnega dela Srbije pripoveduje govori o Slovencih — kako so se mu priljubili, kako jih spoštuje. »Da,« pravi, »Slovenec mi je resil življenje. Tovariš Erbežnik iz Ljubljane — dobro se še spominjam. Bilo je one dni... Bolgari so bili grozni, ubijali so naše pope in učitelje. Ležal sem v bolnici v Prizrenu. Bolgari so me ubili, kor učitelju mi je grozila smrt. V Makovici so se nahajali Avstrijci. Pobegnil sem k njim, da se spasim. Tu sem slučajno naletel na tovariša Erbežnika, ki je bil takrat oficir v avstrijski armadi. Z njim sem se lahko sporazumel, ker je zelo lepo govoril srbsko. Vzel me je v svoje varstvo ter uspešno tolmačil moj položaj drugim. Avstrijske oblasti me niso vrnile Bolgarom — bil sem rešen.

»Tovariš, pozdravi ga,« mi je še zabijeval Cvetko, preden smo se razšli. Obljubil sem mu, tem potom izročam tovarišu Erbežniku, učitelju na gluhošolnici v Ljubljani, najlepše pozdrave od Cvetka Šutakovica.

Ravno ob zaključku pisma me je iznenadilo lepo darilo. Tovarišica Anica Lebar je poslala tečajnikom, vsakemu izvod svojega dela »Oskrba manjnadarjenecv«. Srčna ji hvala!

J. Janežič.

Stanovska organizacija UJU

Iz društev:

Poročila:

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBOR IN BLIŽNJO OKOLICO** je zborovalo 16. januarja 1931. na III. deški šoli.

Navzočih je bilo 58 članov. Na novo je pristopilo 7, izstopilo pa 5.

Razmotrivalo se je o vzrokih izstopanja, mnenja so bila različna: slabo gmotno stanje, osebnosti, netovarištvo in tudi neuspehi organizacije.

Tovariš predsednik je podal obširno poročilo o stanju v organizaciji ter med drugim poročal da je vodil deputacijo k banu, kateremu je predložil mizerni gmotni položaj učiteljsva ter ga informiral o šikanah, katerim je izpostavljeno osobito učiteljsvo na deželi zaradi kuriva in stanarine. Dalje je še čital razne dopise.

Tov. Kutin je poročal o mariborskih mladinskih zavodih, posebej še o dnevnem mestnem zavetišču.

Blagajničarka je poročala o skrajno nerednem poslovanju prejšnjega blagajnika ter na občo zahtevo prečitala imena dolžnikov.

Voljeni so bili še razni odseki:

1. Odsek za zbiranje zgodovinskega gradiva: Malenšek, III. deška, Lešnikova, vadnica, Čiček, Selnica.

2. Odsek za učiteljski naraščaj: Kožuh, Mešičkova, Hren.

polnih korit, je prekrizala roke čez trebuh in obstala sredi izbe pred osmeroglavo družino, ki je škrobotala z žlicami ob hrapavo steno ilovnatih skled: »Naš gospod so revež, da Bog pomagaj... Anti jim bo treba do vuzma spregledati, ko pa nimajo budžeta...«

»Norica,« je vzrotil stari Hrk in se koj nato zarezal v prazno skledo. »Ej, Hrk že ve, saj je bil včasih že župan!«

»Budžet!!!« je skozi vse tri mesece, sleherni dan ključalo po Čičgojevi lobanji.

Tudi to je mislil učitelj Čičgoj. Vzdrnil se je šele, ko se je približal prvim bajtam. Mukanje lačnih govedu mu je sunilo v uho; cviljenje požrešnih prascev se je gubilo med ropotom korit v svinjaki.

»Bodo šli gospod za svetke v Ljubljano?« ga je pozdravila stara Grgurka, osebenjka na koncu vasi in pomolila razmršeno, sivo glavo skozi majhno, vegasto odprtino, ki naj bi bila okno...

Učitelj Čičgoj je ni slišal, ali pa je bil preveč pozoren na splašeno telico, ki je pri motoglavila nasproti njemu, se nenadoma okrenila in zdrinjala nazaj v vas.

»Gospod učitelj so štemani postali,« se je hudovala Grgurka in se pogreznila v kolibo.

Drugo jutro se je učitelj Čičgoj zaležal. Opoldne je bil nejevoljen na ves svoj bedni položaj in se ni dotaknil obeda. Popoldne se je v mislih jezil na očeta, ker mu ni poslal tistih par dinarjev za pot. Ampak, kaj bo neki oče poslal, tisti ubogi strojnik, ki ga že dve leti grizejo želodčni krči; tisti ubogi stari Čičgoj, ki je polovico svoje mesečne plače znosil »želodčnim specialistom« in debelim

Beograd, v januarju 1931.

Pismo iz Beograda.

Minili so pravoslavni prazniki. Vsi tovariši, ki obiskujejo tečaj za defektno deco v Beogradu, so se že vrnili iz Slovenije, kjer so bili na božičnih počitnicah. Nekaj se jih je razmetilo po stanovanjih, v katerih so bivali že pred Božičem del se jih je pa naselil v Dačkem domu UJU.

Takle »Dački dom« našega združenja je gotovo stanu v ponos in veselje. Brez dvoma pa tudi interes celokupnega naroda. Dom, ki leži nedaleč od Slavije* v lepem in najzdravejšem delu Beograda, je namenjen v prvi vrsti za prenočišče osnovnošolskim izletnikom ter članom UJU, ki za krajšo dobo obiskujejo Beograd. V domu je večje število velikih sob, kamor nameščajo deco. Poleg teh sob je tudi nekaj manjših za učiteljsvo. Dom ima večjo dvorano, kjer se vršijo zborovanja učiteljskih društev. Da se more dom izkoristiti kot prenočišče tudi ob priliki skupščin ter ob raznih prireditvah, so vse postelje za odrasle, tako da v takih prilikah dom lahko prenoči — do 60 oseb.

Ni pa dom samo prenočišče učiteljsva, ampak je tudi nekako skupno shajališče in faktor zblizanja vseh učiteljev iz cele države. V polni meri vrši to nalogo Dački dom v Beogradu.

Opomba: »Slavija«, važno križišče v Beogradu ter zaključek mestnega centra.

Poročila: o pokrajinski skupščini so poročali tov. Žiček Ivan, Mežan Irma, Šeško Ivan in Vauda. Sprejet je bil sklep: Govornikom na skupščinah naj se daje garancija mirne, nemotene besede!

Slučajnosti: Uvedemo vprašalne skrinjice. — Razvil se je razgovor o situaciji glede stanarine in kuriva na posameznih šolah.

Vauda M., t. č. pred. Šeško Iv., t. č. tajnik.

* To poročilo je prejelo uredništvo 23. januarja 1931. — Uredn.

Lepo uspeli za naš večer pevskega zbora UJU.

Prvi učiteljski zabavni večer, ki se je vršil v nedeljo 1. februarja v Trgovskem domu je izpadel zelo dobro. Udeležba na večeru je bila naravnost sijajna kajti okoli 21. ure so bili že vse prostori povsem polni. Med odličnimi posetniki, ki so bili na zabavi, naj omenimo predvsem bana Dravske banovine g. dr. Marušiča, polkovnika g. Novakoviča, ljubljanskega župana g. dr. Puca, načelnika prosvetnega oddelka g. dr. Lončarja, šefa osnovnega šolstva banskega inspektorja g. dr. Kotnika, banskega šolskega nadzornika g. Lužarja. Tudi podstarosta SKJ g. Gangl in načelnik Sokola gosp. Bajželj sta bila prisotna. Prihiti so tudi na ta naš večer nekateri sreski šolski nadzorniki med njimi g. Rape, Štrukelj in Grad. Ker se je isti dan vršila tudi seja širjega sosveta je bilo na zabavi več članov ožjega sosveta in tudi nekateri predstavniki okrajnih učiteljskih društev. — Učiteljski pevski zbor je izvajal naslednje točke: A. Lajovic: Bolest kovač Pastirčki, Kroparji, Medved z medvedom; E. Adamič: Po vodi plava; Zgane: Dil dil; Hubad: Potrkan ples; Boris Papandopulo: Kofo; Molnarja: Kočar in E. Adamič: Potrkan ples. Ta program je bil odan tudi po radiju.

Po koncertnih točkah se je razvila prav animirana zabava in je izgledalo, da so prišli na svoj račun, plesalci in neplešalci.

Nove knjige.

— k »Vrhovna državna uprava i zakoni kraljevine Jugoslavije«. Priručna biblioteka almanaha kraljevine Jugoslavije izšla iz štampe. Sveska treća. U tome delu donesen je prikaz celokupne organizacije Vrhovne državne uprave naše Kraljevine na osnovu istorijskog manifesta Nj. Vel. Kralja od 6. januara 1929. sa pregledom sastava Kraljevske vlade i važnijih reforma u državnom ustroju.

stvu izvršenih u toku g. 1929. kao i prvi celokupni pregled svih zakona izišlih od Ujedinjenja. Sadržaj: 1. Manifest, ukaz i reč Njegovog Velikanstva Kralja od 6. januara 1929. god. 2. Pregled osnovnih zakona o ustroju vrhovne državne uprave. 3. Kraljevska vlada (sastav, slike i biografije svih članova vlade). 4. Pregled rada Kraljevske vlade u g. 1929. (u resorima pojedinih ministarstava). 5. Lepi opis državnog života kraljevine Jugoslavije za god. 1929. uporedo sa važnijim događajima svetske istorije. 6. Opšti pregled svih zakona kraljevine Jugoslavije izišlih u toku prvih 10 godina od Ujedinjenja (uređen hronološkim redom po resorima sadašnjih 12 ministarstava). 7. Pregled svih zakona i važnijih uredbi i pravilnika izdanih u g. 1929. i u prvom polovini g. 1930. — grupiran po resorima pojedinih ministarstava i po strukama. Cena po primerku Din 50. Narudžbe izvršuje: Glavno uredništvo. Almanaha kraljevine Jugoslavije, Zagreb VI.

— k »Ženski List«. »Ženski List« izlazi u sedmu godinu izlazenja. U modnom delu list donosi vrlo ukusne večerne haljine, ogrtače i kostime u bojama i tisku, zatim vjenčane haljine, kostime za poklade itd. Vrlo su praktične upute o prepravljanju starih haljina list dalje donosi dječju garderobu, te učene radove U dijelu »Zabava i pouka« nalazi se roman, novela i humoreska. Kućanski dio lista obiluje praktičnim i uskušanim savjetima koji će svakoj domaćici i dobro doći. »Ženski List« izlazi jedanputa mjesečno i svakom je broju priklopljen krojni arak sa modernim haljinama, a pretplata mu je Din 45 na tri mjeseca. Naručuje se: Zagreb, Samostanska ul. 2/I.

MIROSLAVA LEITGER

LJUBLJANA, JURČEV TRG ŠTEV. 3.
Izdavanje ročnih in strojnih vezin. Predtiskarija in izdelovanje šablona. Zaloga DMC in vseh potrebnih za vezanje in predtisk.

— k Dr. Stanko Leben: »Francoščina brez učitelja. Pravkar je izšla 175 strani obsega joča knjižica pod naslovom »Francoščina brez učitelja«, ki predstavlja prvi del zgoščenega, najpreprostejšemu človeku dostopnega učbenika francoskega jezika in ki obsega osnovne pojme in francoske slovnice. Knjiga je namenjena najprej samoukom in — kakor rečeno — je pisana na tako preprost in jasan način, da se je more z uspehom poslužiti tudi človek, ki nima višje izobrazbe. Prvi del Lebnove »Francoščine brez učitelja« obsega kakor že omenjeno, osnovne pojme iz francoske slovnice. Podrobneje se bavi z izreki in pisavo francoskih glasov, s pravopisnimi znaki in z vezanjem, s členom in samostalnikom, s pridevnikom, s števnikom, z glagolom (zlasti izčrpno je poglavje o nepravilnih glagolih), z zaimkom, prislovom, s predlogi in vezniki. Brez poštnine velja namreč prvi del Lebnove »Francoščine brez učitelja« le 28 Din, s poštnino 32 Din. Naročila sprejema Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani in vsaka druga knjigarna v Sloveniji.

Po sklepu lista.

ZOPETNA DEBATA O UČITELJSTVU.

(Iz zaključne seje banskega sveta.)
Pri slučajnostih

se je oglašil k besedi g. Golouh Rudolf, ki je prosil bansko upravo, da reši vprašanje vojne odškodnine tukajšnjim oškodovancem po zakonu, kakor ga je vlada izdala. Dalje je zavračal napade proti učiteljstvu ter pripomnil, da se gotovo najdejo posamezni primeri, v katerih učitelji ne vrše v polni meri svoje dolžnosti. Toda zaradi par takih izjemnih slučajev se ne sme napadati ves učiteljski stan. Našemu učiteljstvu se mora priznati, da je bilo na višku in da v splošnem popolnoma izvršuje svojo dolžnost. Učitelj je v kulturnem in prosvetnem oziru pionir našega naroda. Zato naše učiteljstvo tudi zasluži vse spoštovanje. Dela našega učiteljstva ne smemo presojati tako kot delo uradnika, ali pa celo kot delo kmetovo. Tako naziranje bi bilo reakcionarno. Naši učitelji so v zadnjih 40 letih vršili tako odlično nalogo med svojim narodom, da zaslužijo vse priznanje. Banski svet mora učiteljstvu priznati velike zasluge, ki si jih je pridobilo s svojim delom za prosveto našega naroda.

Član banskega sveta g. Orehek je med drugim na isti seji dejal sledeče:

Gospoda moja! V razpravi pri tretjem poglavju »Prosvetni oddelek«, je večina članov banskega sveta poudarjala, da naše učiteljstvo ne vrši svojih dolžnosti. Res je, da večina današnjega mlajšega učiteljstva misli, da je edina njegova dolžnost poučevati določene uri v šoli. Ta nazor ni pravilen. Učiteljstvo ni samo v to poklicano, da poučuje deco v šoli čitanja in računanja, učiteljstvo je poklicano tudi za to, da vzgaja mladino v narodnem in državnem jugoslovanskem duhu. Učiteljstvo mora imeti tudi vez z ljudstvom, biti mu mora njegov voditelj, vzor in učenik. Da pa temu ni tako se ne sme takoj naprtiti vsa krivda mlademu učiteljstvu.

Gospoda moja! Ako hočemo imeti dobro učiteljstvo, narodno zavedno, kmetkospodarsko izobraženo, je treba predvsem naraščaj v tem pravcu vzgajati in poučevati. Treba je ta naraščaj že na učiteljsku pripraviti za pot v javno življenje in ga vsestransko v tem pravcu izobraziti. Ne zadostuje, da

že 50 let

najbolj priljubljena
krema za čevlje

učitelj uči v šoli deco samo čitati in računati. To velja seveda tudi za učiteljske. Ne zadostuje, da se pripravnik na pripravnik poučuje le o tem, kako ima deci v šoli prednašati učenje, temveč ga je treba poučiti v praktičnem izvrševanju njegovih dolžnosti. Staro učiteljstvo je bilo in je še po večini voditelj svojega naroda na gospodarskem polju in tako naj bo tudi mlado učiteljstvo. Da se pa to doseže, ga je treba na primeren način izobraziti. Tu leži glavna napaka in tu je treba v prvi vrsti remedure. Mlada generacija mora biti vzgojena v novem duhu že na učiteljsku, kajti le tedaj bo mogoče tudi učiteljstvu najmlajše vzgajati v tem novem duhu.

NOV BANSKI ŠOLSKI NADZORNIK ZA
DRAVSKO BANOVINO.

Za banskega šolskega nadzornika v Dravski banovini je imenovan Andrej Rape, sedanji sreski šolski nadzornik v Ljubljani.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

RISALNA ORODJA kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik
Ljubljana — Stari trg 9.

Naročajte

vsa tiskarska dela za dom, šolo, urad in društvo

v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!

VELETRGOVINA

F. König

CE
LJE

Velika izbira igrač,
galanterijskega blaga
in gramofonov,
kakor tudi
žepnih predmetov
in raznih kovčegov.

Kaj —

Vi še vedno ne znate fotografirati? Saj to je otroško lahko!

Zahtevajte cenik:

Drogerija Gregorič

(Dovoljuje se obročno odplačevanje)

Ljubljana, Prešernova ul. 5

Gostilna
Ražem

Ljubljana
na Žabjaku št. 3

Točijo se pristna štajerska,
dolenjska, in dalmatinska
vina. — Primorska kuhinja.
Vsak četrtek, petek in
nedeljo sveže morske ribe

Vaše potrebnosti krije
najceneje v manufakturni
trgovini

„PRI SOLNCU“

Glavni trg 9

Prodaja tudi na obroke!
Za obilen obisk
se priporoča

ALOJZ DROFENIK

Podpirajte in širite
Mladinsko Matico!

DEŽN
MIKUŠ
LJUBLJANA
Mestni trg št. 15

Na malo
Na veliko

Ustanovljeno l. 1839.
Telefon št. 2282

Avgust Agnola

Zaloga stekla, porcelana,
kamenine, zrcal in šip.
Kompletne opreme za
restavracije, hotele, gostilne,
kavarne in bare ter za
splošno gospodinjstvo.

Luksuzni predmeti.

LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA 10.

Telefon 2478.

Ugodnost!

Damske galoše . . . 70 Din
Moške galoše . . . 75 Din
Damski snežni čevlji 100 Din
Moški snežni čevlji . 110 Din

ANTON KRISPER, Ljubljana

Mestni trg 26 * Stritarjeva ulica 3

KARO
industrija čevljev

Samo dobre
kvalitete!
za promenado
za cesto
za močno rabo
za turistiko
za lov
za smučanje.

MARIBOR
Koroška cesta 19.

Cenjeno
učiteljstvo
uživa še
vedno že
znane
plačilne
ugodnosti.
Zahtevajte cenik!